

ქალთა ხმა

საინფორმაციო ბიულეტენი №1

2017 წლის იანვარი

მომზადებულია პროექტის
„ქალთა უფლებების გაძლიერება დასავლეთ საქართველოში“ ფარგლებში

მხარდამჭერი - ორგანიზაცია

ნომრის თემა

ქალთა მიგრაცია - არჩევანი, გამოსავალი თუ ახალი პრობლემები?

„ძალიან ცუდი პერიოდი იდგა. მეუღლემ სამსახური დაკარგა და, ფაქტობრივად, შემოსავლის გარეშე დავრჩით. დედამთილის პენსია მისი წამლებისთვისაც არ იყო საკმარისი. გოგონები სკოლაში სწავლობდნენ. ექვსი თვე ვეძებდი სამუშაოს, შევაწუხე ყველა ნაცნობი, მაინც არაფერი გამოვიდა. მეუღლემ ბანკიდან სესხი აიღო, მცირე ბიზნესი წამოიწყო, საქმე ცუდად წავიდა. სესხს ვეღარ ვიხდიდით. დიდი ხნის ფიქრის დრო უკვე აღარ იყო. საბერძნეთში წასვლა გადავწყვიტე. თითქმის ორი წელი ვალებს ვიხდიდი. გოგონებს ვასწავლე, დრო მალე გავიდა, მათ ქორწილებს ვერ დავესწარი. დედის გასვენებაზე ვერ ჩამოვედი. არაფერს ვამზობ ფსიქოლოგიურ განწყობაზე, საშინელი დღეები გადავიტანე: მარტოობით, მონატრებით და ცრემლებით სავსე. მაინც მგონია, რომ ცუდი არჩევანი არ გამიკეთებია. საკუთარ ოჯახს დავეხმარე, ის, რომ ახლა ჩემი შვილები წელგამართულები ცხოვრობენ, კარგი სამსახურები აქვთ, ჩემი

დამსახურებაა, ამას ხშირად აღნიშნავენ კიდევ. ამ კუთხით ძალიან გამიმართლა.“ - შორენა ჯ. 56 წლის.

„9 წელი ვიმუშავე იტალიაში, მოხუცს ვუვლიდი. როცა საბოლოოდ წამოსვლა გადაწყვიტე, შვილებს გამოგუცხადე: გასწავლეთ, დაოჯახდით, მინდა შვილიშვილებთან მეც გავიხარო, დროა, საკუთარ თავს მიხედოთ-მეთქი. უფროსმა შვილმა მითხრა: დედა, არ იჩქარო, ჩვენთან კიდევ უფრო უარესად არის საქმე, სამსახურს ვერ ვპოულობ, დიდი ხანია ამ საკითხზე ვფიქრობ. მეც მინდა შენთან ჩამოვიდე სამუშაოდ. ამ გადაწყვეტილებამ გამაგიჟა. მაშინვე სასტიკი უარი ვუთხარი. - არ გაბედო, ის ჯოჯოხეთი, რაც მე გამოვიარე, შენ არ უნდა ნახო. ვერ წარმოიდგენ, რა ძნელია შვილების მონატრებით გამოწვეული ტკივილი, სიშორე. ამას ვერასოდეს აანაზღაურებ. ისევ მე დავრჩები რამდენიმე წელი და ხელს შეგიწყობთ-მეთქი. ასე დავრჩი იტალიაში განუსაზღვრელი ვადით. მადლობა ღმერთს, ტექნიკამ ყველაფერი გაადვილა. მთელი დღე იმ განწყობით ვმუშაობ, რომ საღამოს აუცილებლად ჩავრთავ სკაიპს და ჩემი შვილების ხმას გავიგონებ. როდის ჩამოვალ, უკვე არ ვიცი... ჯანმრთელობაც გამიუარესდა. საკუთარი თავი მეცოდება.“ ლარისა გ. 69 წლის.

ქალთა მიგრაცია - საკითხი, რომელიც საქართველოში ყველას ერთნაირად აწუხებს, სტკივა, რადგან არ არსებობს ოჯახი, რომლის წევრი თუ არა, რომელიმე ახლობელი უცხოეთში არ იყოს წასული.

ისტორიები ამ საკითხზე უამრავია, ზოგი კარგი ფინალით, ზოგიც - ცუდით. ნებისმიერ ისტორიას (წარმატებულსაც) ახლავს გარკვეული ტკივილი, რადგან მთავარი ფიგურა ამ ისტორიებში ისევ ქალია, რომელიც ხან მსხვერპლია, ხან დამნაშავე, ხანაც - ორივე ერთად.

სტატისტიკურად, მიგრაციაში მყოფთა 67% ქალია. თუმცა სტატისტიკის გარეშეც ნათელია, რომ ქალთა დენადობა უცხოეთში ბოლო წლებში კიდევ უფრო გაიზარდა.

სამუშაოდ წასული ქალების მიმართ საზოგადოებაში აზრთა სხვადასხვაობა არსებობს. შესაბამისად, შეკითხვას: უნდა წავიდეს თუ არა ქალი საზღვარგარეთ სამუშაოდ? არაერთგვაროვანი პასუხები აქვს.

- არ უნდა წავიდეს! ცოტა ჭამოს, მცირედით დაკმაყოფილდეს და უმჯობესია თავის შვილებთან იყოს. უდებოდ გაზრდილი თაობა იმხელა ფსიქოლოგიურ პრობლემებს ქმნის, რომ მატერიალური უზრუნველყოფა ამ დანაკარგს ვერ ანაზღაურებს, - ასე ფიქრობს საზოგადოების ერთი ჯგუფი.

- უნამუსობაა, იქ წასულ ქალს უთხრა, არ უნდა წასულიყავი! მაშინ, როცა შენი დარჩენა ნიშნავს ნახევრად შიმშილს, უსახლკარობას და უპერსპექტივობას.

ადვილია, სხვისი არჩევანი ასე ზერელედ შეაფასო. ბევრი ისეთი ოჯახი ვიცი, რომლის ოჯახის წევრები საზღვარგარეთ არ წასულან, მაგრამ ოჯახში პრობლემები აქვთ. რეალურად ქმარს საყვარელი ყავს და შვილიც კაზინოშია დღე და ღამე. ისე ცხოვრობენ, ვითომც ყველაფერი წესრიგში აქვთ, - ეს ემიგრანტი ქალის პასუხია, რომელსაც საზოგადოების მეორე ნაწილი ეთანხმება, რადგან მიიჩნევს, რომ წასვლა საუკეთესო არჩევანია.

- წავიდეს თუ არ წავიდეს, - საკმაოდ რთულია, ამ შეკითხვას ცალსახა პასუხი გასცე იმ ფონზე, როცა ქვეყანაში მძიმე ეკონომიკური მდგომარეობაა. ის, რომ ქალები სამუშაოდ საზღვარგარეთ მიდიან, ტრაგედია სულაც არ იქნებოდა, ეს რომ მათი ნებით ხდებოდა. ქალთა მიგრაციის კატასტროფული ზრდა მიუთითებს იმაზე, რომ ქვეყანაში დასაქმების ალბათობა დაბალია. მიგვანიშნებს, რომ პერსპექტივაში ქალმა უკეთესი ვერაფერი იპოვა. ვერავინ დაეხმარა. სიხარულით იქ არავინ მიდის, ეს მათი იძულებითი გადაწყვეტილებაა. ცალსახად ვერ დავადანაშაულებთ ქმრებსაც. ყველამ კარგად ვიცით, რომ ამის მიზეზი ის არის, რომ რეალურად, კაც მუშახელზე მოთხოვნა ნაკლებია. ამიტომაც აკეთებენ ქალები ასეთ არჩევანს.

პრობლემა სხვა რამეშია და ეს შედეგებზე პასუხისმგებლობას გულისხმობს. ქალები პირადი პრეტენზიების დასაკმაყოფილებლად იქ იშვიათად მიდიან. ძირითადი ნაწილი ამ გადაწყვეტილებას იღებს საკუთარი შვილებისა და ზოგადად, ოჯახის მოთხოვნილებებიდან გამომდინარე. შემდეგ კი, სამწუხაროდ, არავინ არაფერზე აგებს პასუხს, შედეგებზე პასუხისმგებლობა მხოლოდ ქალზე მოდის. რაც სრულიად არასამართლიანია:

- თუ ქმარი თუ გალოთდა, ან საყვარელი გაიჩინა, ეს ცოლის ბრალია - არ უნდა წასულიყო.

- თუ შვილმა დედის გამოგზავნილი ფული ტოტალიზატორში წააგო, ისევ დედის ბრალია - არ უნდა წასულიყო.

- მშობლები ვერ დაიტირა, აბა რა ეგონა, საბერძნეთში რომ მიდიოდა, ხომ იცოდა, რომ ასე იქნებოდაო.

- თუ ბავშვს ფსიქოლოგიური პრობლემები აქვს, აქაც დედის ბრალეულობაზე მიანიშნებენ, - რა გასაკვირია, დედამ დატოვა და საზღვარგარეთ გაიქცაო.

მოსამართლის მანტიამორგებული საზოგადოების ცალსახა, თითქმის ისტერიამდე მისული დამოკიდებულება კიდევ უფრო აღრმავებს პრობლემებს და ქმნის ახალ უფსკრულებს ოჯახში რაც ახალი ოჯახური კონფლიქტების დასაწყისი ხდება.

ფონდი „სოხუმის“ ერთ-ერთ შეხვედრაზე, როცა ქალთა მიგრაციის თემა განიხილებოდა, გოგონამ საკუთარი ისტორია მოყვა. „სკოლაში დიდხანს ვმალავდი, რომ დედა ესპანეთში იყო წასული სამუშაოდ, რადგან ჩემი კლასელები ასეთ ქალებს ირონიით იხსენიებდნენ და გული მტკიოდა. მახსოვს, ერთხელ

სახლში მისულს მამის ყვირილის ხმა შემომესმა. ასეთი განერვიულებული მამა არასოდეს მინახავს. როგორც გაირკვა, რამდენიმე თვის წინ მეზობელს ფული ასესხა. როცა ვალის დაბრუნება სთხოვა, მან უტეხად მიახალა: შენი ცოლი იქ ფულს როგორ შოულობს, იმაზე არ ნერვიულობ და ასი ლარის გამო რა განერვიულებს, როცა მექნება, მაშინ დაგიბრუნებო. ყველაზე მეტად იმან გამაბრაზა, რომ ამ ოჯახში სულ პრობლემები, სულ კონფლიქტი ჰქონდათ და მორალს სხვებს უკითხავდნენ. მამა ძალიან შემეცოდა. ეს ამბავი ძლივს გადაიტანა. მერე მივხვდი, რომ ასე არ უნდა მეფიქრა, ამით დედას ვაყენებდი შეურაცხყოფას. მამას ავუხსენი, რომ პირიქით ამაყები უნდა ვყოფილიყავით, რომ დედამ ჩვენი გულისთვის ამხელა ტვირთი აიღო. ასეთ მიდგომას ის არ იმსახურებდა. “

-როგორ ვუშველოთ პრობლემას, სად არის გამოსავალი. მით უმეტეს, თუ ვიცით, რომ არწასვლა არ არის გამოსავალი - პასუხი ამ შეკითხვაზე თითქმის არ არსებობს. რადგან ქვეყანაში არსებული მძიმე ეკონომიკური ფონის გამო ემიგრანტი ქალების რიცხვი შესაძლოა კიდევ უფრო გაიზარდოს.

ფსიქოლოგები ქალთა მიგრაციის თემის განხილვისას ოჯახის წევრების, მათ შორის საზოგადოების პასუხისმგებლობაზე საუბრობენ. მათი მოსაზრებით, გამოსავალი სწორედ ის არის, რომ ყველამ საკუთარი პასუხისმგებლობის წილი აიღოს.

ვინ რა უნდა აკეთოს ასეთ დროს, ვის რა როლი და პასუხისმგებლობა აკისრია.

ყველას თავისი პასუხისმგებლობა აქვს:

მამის პასუხისმგებლობა: არ შეიძლება ქალი დამნაშავე იყოს იმაში, რომ საზღვარგარეთ წავიდა სამუშაოს სამებნელად. მით უმეტეს მაშინ, თუ ეს გადაწყვეტილება შენთან ერთად მიიღო. თუ დედა წასულია, მამის პასუხისმგებლობა ასეთ დროს უნდა გაიზარდოს. მისი ფუნქცია მხოლოდ ამანათების მიღება და ფულის განაწილება არ არის (რა თქმა უნდა, ეს ყველა მამას არ ეხება). მამაკაცი ვალდებულია, კარგად გააანალიზოს სიტუაცია, ფსიქოლოგიური დეფიციტი, რომელიც ბავშვს დედის წასვლით შეექმნა, თვითონ შეუვსოს.

ოჯახის წევრთა პასუხისმგებლობა: დედები შვილებს ხშირად ბებია-ბაბუების იმედად ტოვებენ. ხშირია პრობლემები ბავშვებთან, განსაკუთრებით გარდატეხის ასაკში, როცა ისინი დამოუკიდებლად იღებენ გადაწყვეტილებებს. ბავშვების მოვლა არ ნიშნავს მხოლოდ მათ დაპურებას, გარეცხვას, ჩაცმა-დახურვას. პასუხისმგებლობა მათ მიმართ ამაზე მეტია. თუ მათ თქვენი არ ესმით, ამაში დამნაშავე დედა არ არის. ნუ ცდილობთ მათ გადაკეთებას. წინააღმდეგობას ახალი პრობლემები მოყვება. გააკეთეთ ყველაფერი ისე, როგორც ამას დედა გააკეთებდა. როგორი განსხვავებულიც არ უნდა იყოს თქვენი შეხედულებები, ნუ შეეცდებით

ერთ დღეში შეცვალოთ ცხოვრების ის სტილი, რომელიც დედამ მათ დაუტოვა და კარგად ახსოვთ. ყველაფერი გააკეთეთ იმისთვის, რომ დედა მათთვის იდეალი იყოს.

თუ ბავშვი პატარაა და ვერ აცნობიერებს ყველაფერს, ოჯახის დარჩენილმა წევრებმა პასუხისმგებლობა მის აღზრდაზე უნდა აიღონ. აუხსნან, რომ დედის წასვლა ჩვეულებრივი მოვლენაა და მას ეს მდგომარეობა გაუადვილონ.

ბაღების და სკოლების პედაგოგთა როლი არანაკლებ მნიშვნელოვანია. სკოლის პედაგოგი კარგად იცნობს ყველა მოსწავლეს, მას უნდა ქონდეს ინფორმაცია თითოეული ბავშვის მშობლებზე. ის ბავშვები, რომლებიც დედის გარეშე იზრდებიან, ხშირ შემთხვევაში განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებენ.

თუ ბავშვს ფსიქოლოგიური პრობლემები გამძაფრებული აქვს, ჩაკეტილია, დეპრესიული მომენტები აღენიშნება და ოჯახის წევრების ცდა უშედეგოა, ამ პროცესში აუცილებლად უნდა იყოს დედა ჩართული, თუნდაც ვირტუალურად. თანამედროვე ტექნიკამ კომუნიკაციის დასამყარებლად მანძილი ბევრად შეამოკლა და სივრცე ურთიერთობაში თითქმის შეამცირა. ბავშვი უნდა გრძნობდეს, რომ დედა მასთან ახლოს არის და თუ მის გვერდით არ არის, ეს მხოლოდ დროებითია და მის სასიკეთოდ ხდება. მან უნდა იგრძნოს, რომ მის გვერდით არიან მისი მეგობრები, მასწავლებლები.

შვილების პასუხისმგებლობა. თუ ბავშვისთვის დედა ასოცირდება საჩუქრებთან, ამაში დამნაშავე მხოლოდ დედა არ არის. ყოველი საჩუქრის მიღებამდე ის უნდა ფიქრობდეს, რომ ეს საჩუქარი დამსახურების გამო მიიღო. დედა იმიტომ კი არ არის შორს წასული, რომ მხოლოდ საჩუქრები აგზავნოს. შვილისთვის ეს ერთგვარი გამოცდაა, მიეჩვიოს დამოუკიდებლად ცხოვრებას, მოახერხოს საკუთარი ადგილის დამკვიდრება საზოგადოებაში.

შვილებმა, განსაკუთრებით მოზრდილ ასაკში საკუთარი პასუხისმგებლობა უნდა გააცნობიერონ:

„შენ რომ შვილი ხარ, ხომ არასოდეს გაკლდა ფული დაბადების დღის გადასახდელად, ხომ მუდამ გამოირჩეოდი „ბრენდული“ ტანსაცმლით, ხომ მუდამ გქონდა ის, რასაც ნატრობდი - ეს დედის დამსახურებაა და შენ მის წინაშე გადაუხდელი ვალი გაქვს. მან ეს გადაწყვეტილება შენს გამო მიიღო. გახსოვდეს ყოველი შენი არასწორი ქმედება, არასწორი საქციელი ყველაზე მტკივნეული შოლტია დედის მიმართ მოქნეული. დაფიქრდი, ის ამას არ იმსახურებს“.

სახელმწიფო პასუხისმგებლობა - სტატისტიკურად ცნობილია, რომ ქართულ ეკონომიკაში უცხოური ვალუტის შემომტანი ქალების წილი საკმაოდ მაღალია, ასე რომ ისინი გარკვეულწილად სახელმწიფოსაც ეხმარებიან ეკონომიკის გაუმჯობესებაში. სამწუხაროდ, სახელმწიფო იღებს მათგან შემოსავალს და

არაფერს არ ხარჯავს მათთვის. თუ ქალმა საზღვარი გადაჭრა და თურქეთში სამუშაოდ წავიდა, მათ შესაძლოა სოციალური დახმარება ან დევნილის შემწეობა მოეხსნათ.

ქართულ სახელმწიფოს ემიგრანტებთან მიმართებაში არანაირი სტრატეგია არ გააჩნია. არ არსებობს სპეციალური ორგანოები, რომელიც ემიგრანტებს სპეციფიკური ტიპის დახმარებას აღმოუჩენს.

ექსპერტები დიდი ხანია საუბრობენ, რომ აუცილებელია არსებობდეს სტრუქტურა, რომელიც უკვე წასულ ან წამსვლელ ქალებს კვალიფიკურ დახმარებას გაუწევს. ემიგრანტ ქალებს ძალიან ხშირად არასწორი მოლოდინები აქვთ, ასე გონიათ, რომ იქ ჩასვლით ყველაფერი ერთ დღეში მოგვარდება, ადვილად იშოვება ფული. უნდა არსებობდეს სპეციალური სამსახურები, რომელიც ასეთ ადამიანებს კვალიფიკიურ რჩევებს მისცემს, რომელ ქვეყანაში როგორი სიტუაციაა, რამდენი შეიძლება იყოს მათთვის ყოველთვიური ანაზღაურება.

არასამთავრობო სექტორის პასუხისმგებლობა საკმაოდ მაღალია. ქალთა მიგრაციასთან ახლავს დისკრიმინაციის საფრთხე. არსებობს ტრეფიკინგის შემთხვევები. ცალკეული ორგანიზაციები მუშაობენ ამ მიმართულებით, თუმცა ეს საკმარისი არ არის. მათი მუშაობა სახელმწიფო საქმიანობასთან კოორდინაციაში უფრო მიზანშეწონილია.

არასამთავრობო ორგანიზაციებმა უნდა გაუწიონ ქალებს ფსიქოლოგიური თუ ბიზნეს-კონსულტაციები, რათა მათთვის უფრო ადვილი იყოს ადაპტაციის პერიოდი.

და ბოლოს, საზოგადოების პასუხისმგებლობა

ყოველი ქალი, რომელიც საზოგადოებრივად სამუშაოდ მიდის, ჩვენი რეალობის ნაწილია. არასოდეს გაიშვირო ხელი მისკენ და თუნდაც ფიქრში არ გაკიცხო, რა იცი, იქნებ ხვალ შენც იმავე გზას დაადგე.

- სოლიდარობა ყველასთვის საუკეთესო გამოსავალია, თუ ხედავ, რომ უჭირს ოჯახს ფსიქოლოგიურად, აუცილებლად ჩაერიე. ვინ იცის, ხვალ იქნებ შენ გახდე დასახმარებელი.

წასვლა და არწასვლა იმ ქალების გადასაწყვეტია, რომლებიც ამ არჩევანის წინაშე დადგნენ. მათ, ვინც უკვე მიიღო გადაწყვეტილება წასვლაზე, საკუთარი პასუხისმგებლობის წილი თან წაიღო. ხოლო შენ, შვილი ხარ, ოჯახი, სახელმწიფო თუ საზოგადოების წარმომადგენელი, საკუთარ პასუხისმგებლობასაც ამ ქალებს ნუ აჰკიდებ. მათი წილი ხომ ისედაც უსაშველოდ მძიმეა.

**მიმართეთ ფონდი „სოხუმის“
ქალთა მხარდაჭერის ცენტრებს,
მიიღეთ უფასო ფსიქოლოგიური და იურიდიული კონსულტაციები**

ქუთაისის ქალთა მხარდაჭერის ცენტრი - მაგლობლიშვილის ქ. 6
579 93 28 28

ხონის ქალთა მხარდაჭერის ცენტრი - სამხედრო დასახლება, კორპუსი 98
579 70 84 84
571 85 42 42

სენაკის ქალთა მხარდაჭერის ცენტრი - ბარათაშვილის 13
579 27 94 94
571 85 39 39

ფოთის ქალთა მხარდაჭერის ცენტრი - ახალი რაიონი, გაგრის ქუჩა 10/10
597 89 25 25
597 15 72 74

ხურჩა/კოკის ქალთა მხარდაჭერის ცენტრი - სამოქალაქო განათლების რესურს-
ცენტრი
574 96 27 27
571 76 48 48

წყალტუბოს ქალთა მხარდაჭერის ცენტრი - ახალი დასახლება, 9 აპრილის ქუჩა
3/17
597 54 92 92
592 81 68 68